

PROGRESO

Progreso fondesis da Profesoro Louis Couturat, Collège de France, en 1908. Ol konsakresas a la propago, a la libera diskuto ed a la konstanta perfektigo di la Linguo Internaciona. Progreso aparas quarfoye en la yaro kun la linguala suplemento ed editesas de 3, Spareleaze Hill, Loughton, Essex, Anglia kom la oficala organo di la

UNIONO POR LA LINGUO INTERNACIONA (IDO = Reformesperanto)

L O N D O N

1939

Uniono por la Linguo Internaciona

(Ido=Esperanto reformita)

Honorprezidero: **Prof. Leopold Leau.**

Dekano hon. dil fakultato dil scienci en la universitato Nancy,
exsekretario dil Delegitaro por adopto di linguo helpanta.

Direktanta Komitato:

Akademio di Ido:

Prezidero

Hans Cornioley (Suisia)

viceprezidero

J. Warren Baxter (Anglia)

sekretario

Heinz Jacob (Anglia)

vicesekretario

J. Kreis-Schneeberger (Suisia)

kasero

Hans Cornioley (Suisia)

reprezentero che IALA

dro S. Auerbach (Anglia)

Cetera membri

Kanoniko *E. Bogard* (Francia)

Dro *Hans Brismark* (Suedia)

P. Eriksson (Suedia)

J. Ferreres (Hispania)

Prof. *E. Mathys* (Belgia)

H. Meier-Heucke (Luxembg.)

Karel Neumeister (C. S. R.)

C. Papillon (Francia)

E. Thomsen (Dania)

Hon. Prezidero

Prof. A. Kock (Suedia)

prezidero

G. H. Richardson (Anglia)

sekretario

Lektoro Janis Roze (Latvia)

kasero

Hans Cornioley (Suisia)

Cetera membri

E. Bogard (Francia)

L. Horovitz (Hungaria)

Patro Kauling (Brazilia)

Dro *Jean Laurent* (Francia)

Th. Lesch (Finlando)

Petrus Marcilla (Hispania)

Patro Nakhla (Siria)

Dro *M. A. O'Regan* (Irlando)

Dro *H. Palmer* (Anglia)

Prof. Dr. *A. Stoer* (C. S. R.)

L. Weber (Polonia)

Kontributaji por la Uniono

Membri kolektiva sen abono di Progreso (nur por landala societi) — **50 SFr.**

Membri abonanta kolektiva od individuala, **minima kontributajo 3,- SFr.**

Membri sustenanta adminime **6,- SFr.**

Asociiti la asociiti juas omna yuri ecepte la voto-yuro e la yuro aceptar funkcio, **adminime 3,— SFr.**

Aboni ordinara **4,— SFr.**

Meceni pagas segun volo e recevas gratuite plura exempleri di Progreso, se ta deziro sat frue indikesas.

Pagi direktesez a la centrala kasero dil Uniono, *Hans Cornioley*, Schulweg 2, Bern, Suisia. Postchekokonto III 4784.

PROGRESO

Indexo por la yaro 1939

Akademio, a la	51
Avers, la maxim alta komono en Europa (F. Zimmerman)	43
Bibliografio, libri e revui	67
Deklaro (Heinz Jacob)	62
Developo dil spirito homal, la (Freud)	64
Helpagado favore nia Hispana samideani (J. Kreis-Schneeberger)	17
Ka valoras laborir (Heinz Jacob)	55
*Kammala decenso ed acenso (Thera, trad. M.J.)	22
Komprita en Korfu (A. W. J.)	1
Labori dil akademio, la (J. Roze)	4, 25
Lakto-separilo, la (trad. Jack Henry)	19
Listo di la mil vorti, la (Heinz Jacob)	39
Mikra enciklopedio monolingual (H. Cornioley)	16, 38, 54, 68
Mondolinguala notolibreto, de	13, 35, 49, 65
Oficala informi	18, 37, 53, 67
Politiko interstata generaligita (Lewis F. Richardson, trad. Gilbert H. Richardson)	63
Pri poezio, citajo de prefaco da Auden	60
Tabu (Freud, trad. Spillane)	47

Ube stacas ni Idisti?	7, 32
Mathys, Haslam, Brismark, Zhook, Redaktero, Haffenden, "Esperanto", McFrane, Spillane, Gustavsson, redaktero	
Venez a Suisia! (Fr. Zimmermann)	11
Vakanci en la Suisa Alpi	34

Linguala Suplemento

Numero 4 kontenas:

Pos la stabileso-periodo (Cornioley)
Nova sistemi (Bibliografio)
"u" kom klamo-vorto

Numero 5 kontenas:

Propozi A. *-abas—*anistar

Numero 6 (la lasta nro editata en Anglia)

Propozi A—B. *-ano—*belaboruro

PROGRESO recevis en la pasinta yaro la sumo de 777,33 Suisa franki de mecen e membri kom spontana subvenciono. Ica kurajigiva pruvo pri la fervoro di la Idisti totmonda posibligos al Uniono editar Progreso en januaro, aprilo, julio ed oktobro di ica yaro.

APELANTE a nia membri durar lia jeneroza susteno dil subvencionala kaso, me anuncas la instituco di *garantiala kaso*. Ol garantios la reguloza aparo di nia revui. Se vu nun komunikos la sumo quan vu garantios, la kasero komunikos a vu fine dil yaro la parto bezonata del garantio-sumo. Me esperas ke maxim multi anuncos su kom garantianti.

LA PROXIMA numeri kontenos inter altro plusa detali pri la kreo di milvorta Idovortaro frequesala, la duro dil akademiala raporto, plusa opiniononi dal Idisti, ed en la literaturala parto interviuvo kun Eisenstein pri filmo e vilajo, artiklo pri kammala acenso e decenso, remarki pri Totem e Tabu da Freud e diserturo pri poezio e societo.

POS EXPOZIR sua programo e sua esperi, Progreso deziras ad omna lektanti Bona Nova Yaro.

LA Suisa monti **EXPEKTAS VU**

BUDDHISTA REVUI E LITERATURO

volunte aceptesas por recenzo en nia revuo, anke evtl. kambie. Ni editas postkarti kun teksti por la propago dil Buddhismo. Demandezspecimeni (korespondo en Ido)

de

Verlag des Buddhistischen Holzhauses
Edelhofdamm 60, Berlin-Frohnau, Germania

IDO-LIBRI

La Ido-literaturo esas obtenebla de la sequanta librerii ed editerii. Voluntez sendar la pago po la libri kun la komendo o demandar prefakturo.

Ido-centre, 3, Spareleaze Hill, Loughton, Essex
Ido-kontoro, Thaon-les-Vosges, Francia
Sueda Ido-federuro, Hoting, Suedia
H. Meier-Heucke, 100, route d'Ehlerange, Esch/s/
Alzette, Luxemburgia
Suisa Ido-Kontoro, St. Gallen 8, Suisia

PROGRESO

Oficala organo dil Uniono por la Lingvo Internaciona (Ido=Esperanto reformita). Konsakrata a la propago, libera diskuto e konstanta perfektigo di la Lingvo Internaciona. Fondita da Profesoro Louis Couturat, College de France

JANUARO-MARTO 1939 • TOMO XVI • NRO I (123)

Komprita en Korfu

Da A. W. Ĵ.

La mikra motor-batelo livis la urbo Korfu dop su, kun olua ruinita fortifikaji e lua domi kun verda shutri; ni pasis la granda, verda kolini qui inklinis su vers la ondi. Griza vilaji juntesis tra la arbori per dina voyeti, ma sur la altra latero dil Straits, ube komencas Albania, la kolini esis skistoza, harda e sen viva en la suno.

“Arancia?” questionis un del ruranini, qua savis kelkete la Italiana, ed ofris a me oranjo.

“Si, grazie”, me respondis en omna Italiana quan me konocis, e me dicis lo cetera en rideti e gesti.

La ruranini frequentabis la merkato en Korfu. Li havis multa paketi quin li diligente apertis. La ferdeko esis kovrita per quanti de ordinara, nigra kalzi ed amasi de materio kun povra kolori. Ma un paketon li ne apertis. Ol traktesis sorgoze, depozita sub la masto e la homini sideskis cirkum ol. Lore li komencis la prepari por kontrabandar. Albaniana homini portas multega sub-jupi. Eli rolis sua jupi e forpozis habile la kalzi, eli rolis la subjupo duesma e forpozis stofa, e plusa e celis ulo altra. Balde la ferdeko esis vakua de omno ecepte de bruna pako-papero, ed ankore existas multa ne-uzita supjupi por gardar nova proprietajo.

La bruna papero jetesis aden la maro, ma la maro esis rud-ondoza e kelka del homini experiencis la kustumala sentimentis nomizita mar-maladeso. Un pos la altra inklinis sua kapo trans la bordo, ma la hardaji dil vojajo ne obliivigis da li la unika paketo quan li ne tushabis e qua ankore stacis sub la masto. Li parolis pri ol omnatempe ed okazione un de eli levus ol por certigar, ke ol ankore existas.

En Santa Quaranta, ica mizerosa, mikra pordeto aden Sudalbania, eli desaparitis. Me ipsa livis la navo por restar dum la nokto en "Royal Palace", la unika hotelo en la urbo, ma ne plu multo kam koridoro de nekomfortoza chambri super tota rango de butikoj. Plu tarde, dum mea promeno tra la unika strado, me pasis la ruranini. Quankam li aspektis multe plu dina, nul mortifiko videsis sur lia vizaji serena, e me decidis, ke la oficisti doganala esis od jenerosa od senatenco. Un de eli portis la valoroza ne-apertita paketo; la altra kozin eli livabis.

Esis neposibla livar ca depresiva urbeto icanokte — ecepte per mulo —, e ye la proxima matino la motoronaval partio ritrovis su en la Reo Speed vagono, qua departis a Valona. Me sidis inter le respektita, dum ke la ruranini augmentis la kargajo en la profundajo dil vagono, inter petrolo-bidoni, pultro ed altra bagaji. La turbo kunvenis, babilis, ridis; la konduktisto siflis laute e la vagono startis. Asni forkuris subite, hundi aboyis, ma quik itere ni haltis por ti omna, qui ne suciabis pri la departo-tempo. Tempo poke importas en Santa Quaranta.

Lente ni cirkumklimis monteto sur qua esis anciena monakeyo e ni trovis avan ni rulante-verda planajo. Sude esis vasta lago, dum ke weste ni vidis la dika lineo de monti, lia nigra kapi en la nubi, lia surfaci cikatrizita per la griza torenti. Hike ed ibe

stacis blanka kabani kun reda tekti, e sinuifanta tra la prati la blanka choseo duktis a Valona.

Esis bela lando, e retrovenante la suno bruleskis sur humida oranji e citroni en la arbori sub ni. Boski de oli extensis su a la sabloza plaji, e la cipresi esis inter oli. Flori kreskis alonge la choseo, e la tusho dil printempo esis super oli. Karezanta varmeso pendis super ta mikra riviera-i. Ma la ruranini en la profundajo dil vagono despektigis oranji.

La choseo nun duktis al mikra reda e blanka vilajo, an kolino, e la homini komencis kolektar sua kozoj. La vilajo festis. Singlu abandonabis sua laboro pro la arivo dil vagono e la turbo senjone stacis cirkum ni, dum ke asni, hani e porki kuris inter ni. Ni omna decensis, nam onu deskargis. Esis Kristana vilajo. ma hike ed ibe, extere dil turbo, esis Moslemani kun lia fezi. La ruranini arivabis heme ed ajila neveli sizis lia mikra paketo; ma la gardita paketo ne livis la manui di ruranino. La maxim olda de eli tenis ol sub sua brakio malgre omna embraci, plori e la eciteso pro itere esar inter le sua.

Esis multe varma emoco en la vilajo, quankam la domi esis sordida kabanachi e hani bekpekis grani inter la tabli e stuli. Malgre omno, me kredis, devas esar posibla suportar sordidajo kun la blua Adriatiko avan vu e la nivo-kovrita montegi dope. Ma la ruranini ne spektis la belaji a qui li retrovenabis. Pastoro, kun digna, bruna barbo venis a li e tandem li despakigis la bruna paketo. La turbo staceskis cirkum eli, e kande la lasta envelopo falis, humila murmuro levis su.

Pikturo. La pastoro prenis ol e tenis ol kun extensita brakio. "Ha", ilu dicis reverencoze,

laudante ol kun naturala digneso. "Ha" resonis la turbo, tre reverencoze. E la rurani itere regardis ol por la unesma foyo depos Korfu. Eli montris modesta fiereso, nam eli adportabis al vilajo ulo valoroza del civilizita mondo, e lia spozi e la pastoro esis grave impresita. Me spektis super lia shultri; me ne savas quon me expektabis, ma me tre shokesis. Omno quo esis la trezoro desvelizita esis chipa foto-gravuro, produktita, forsan, en Germania dum la lasta yarcento. Chipkolorizita anjeli pendis cirkum evidente santigita santo. Ol esis febla, meskina, stranjera. Me povis deskovrar nul artala valoro en ta chipa pikturo por ica vigorosa rurani, meze di lia monti e maro, kun lia kapri pasturante en ruinoza, anciena kasteli, e lia tota vivo pompoza spektaklo koram la suno e la blua cielo.

Kande la Reo Speed vagono itere kuris al Valona choseo, me retrospektis al mikra grupo, lia kapi ankore inklinita super la pikturo de Korfu. Li mem obliviabis ke la vagono departis.

Trad. J. Henry ek Manchester Guardian.

La labori dil akademio

Oficala raporto de marto 1935 til marto 1938

DA JANIS ROZE (LATVIA)

Elektesis: Quarfood (prezidero), Richardson (viceprezidero), Roze (sekretario, ma abdikinta pro mala saneso), O' Regan (asumis la sekretarieso), Cornioley (kasero); membri Espitallier, Gardner, Gross, Horovitz, Kauling, Laurant, Marcilla, Meazzini, Nakhla, Stoer (PROGRESO XII, nro 3, p. 73; nro 4, kovrilo; XIII, nro 1, kovrilo).

La laboro di ca akademio pasis grandaparte interne di lua sino, tale ke por la ne-iniciiti povis semblar, ke agesas

poko. Ma facesis granda preparanta laboro: diskutesis multa propozita vorti ed afixi, mem plu fundamental problemi.

Por lia diskutado fondesis la cirkulera anonci: 1. Letri Konfidencala, red. S. Quarfood, kom anexajo di Centerblad, Oerebro; 1935 aparis 2 numeri. 2. La Akademio, kom ofical organo, red. S. Quarfood, 1936 til 1938 aparis 7 numeri.

La unesma numero di Letri Konfidencala kontenas: "Letro Konfidencala" es vera *letro*. Ol sendesas al membri dil Akademio, dil Komitato ed a kelka mecen ed amiki di Ido, quale la cirkulero dil Komitato sendesis al Akademiani ed altra personi, qui fidele kunlaboras segun l'intenco generala di ca du autoritati." — Me lernas Ido, kelka reflekti linguala da A. Matejka: I. Vortaro. II. Gramatiko III. Semantiko. IV. Puntizado. V. Stilo. — Zigzagi gramatikala da A. Matejka. — Pri la substantivigo dil adjektivo da prof. Stoer (ex. la mala-o). — Nia poziciono en Ido da Kanoniko E. Bogard. — La protestantala meso tradukita ek la Sueda da Erik Lindgren. En la lasta artiklo aplikesas la propozita optativa formo per *-m*, le preiranta tempala *a-i-o* restanta le sama: La Siniro esom kun vi! La Siniro turnom Sua vizajo a vi e donom a vi paco!

La duesma numero di Letri Konf. kontenas: Lo agenda da S. Quarfood. — Stilo e lingual kritiko da Heinz Jacob. — Tezo doktorala pri Ido, durigo de CB nro 9, recenso da Quarfood. La last artiklo traktas vaste ca multe citita Tezo da dro Jean Laurent, Marseille (videz Pr. XI, 45), kontenanta mult atencinda propozi. Pro ke CB e Letri Konf. esis facile acesebla ad omna interesato, l'artiklo facis granda impreso en omna Ido-cirkli. Tamen ol ne tote sucesis ekcherpar la richega kontenajo dil Tezo, e pro to esas dezirinda plusa raporto dal auroro sro Laurent ipsa en la spaco di Progreso.

La unesma numero di La Akademio kontenas kritiki pri la Tezo. — Anunco pri grandioza Enciklopedial Lexiko en Ido e plura lingui nacional ed internaciona da R. Z., Ger-

mania. Il uzis por kompozar ol la granda lexiki Ido-nacionala e la specala lexiki biologial, matematikal, fotografial, Progreso, Mondo, Weltsprache, IDO, Jurnal Internaciona, pluse lexiki, gramatiki edc. en plu kam 20 lingui. Ol es skribita sur 90,000 papera folieti e preparesis dum 16 yari. Tala kolosala verko meritis la atenco dil Akademio. — Kritiki ed opinioni pri diversa propozi da Richardson, R. Z. (l'autoro dil Enciklopedio), Gardner, Potonet, Matejka, O'Regan, Marcilla. — Adresi di omna Akademiani ed experti (segun CB nro 2, 1936).

La *duesma* nro di La Ak. kontenas diversa kritiki ed opinioni da Potonet, Matejka, Meazzini, Peus, Costigan. — Rezumuro pri la Tezo por l'Akademio da Quarfood. Tezo es libro de 180 pagini, do la rezumuro prizentesis nur tre koncize. — Tabelo pri nomenklaturu kemial, adaptit ad Ido da Laurant, en Latina, Franca ed Ido. La nomenklaturu montras, quantagrade Ido pov aplikesar mem por la maxim desfacila ciencal expresuri:

La *triesma* numero di La Ak. kontenas kritiki ed opinioni pri diversa propozi da Richardson, Cornioley, Roze, Csetkai. — La stilo e la idiotismi da Louis de Beaufront, en l'Esperantiste, nov. 1907, p. 233-235, trad. de Esperanto da Marcel Pesch. — Tabelo dil elementi kemiala da Laurant. — Propozo dal prezidero dil Akademio, en konekto kun la decido dil 13-esma Ido-kongreso en Szombathely: Fundamento e Suplemento.

Fundamento signifikas Fundamento querkostabila. Ica Fundamento chanjesos: (1) per ke ula detali en la praktiko forsan divenos obsoleta, (2) per ke konkreta propozaji, teoriala e praktikale bone motivizita, pruvos, ke ca o ta parto kun avantaĵo povas chanjesar. Ca propozo prizentesis a la voto dil Akademiani. (duros)

Nulo simpla produktesas da grosiera homi. Demandesas homi perfekta por obtenar lo simpla. *Turgot*

Ube stacas ni Idisti?

INTERHELPO

Me unesme dicos ke ni nultempe devas retretar. Ni mustas, kontree, durar nia taski koram minaci de irgube ici venas. Me ne opinionas ke ni vivas en epoko qua havas la tasko transformar la socio aden formo plu adequata e iusta, plu equitator e raciozoa. Semblas a me, kontree, ke, en multa landi, la socio regresas vers min civilizita periodi. Ula ek nia samideani vivas en cirkonstanci en qui li ne havas la maxim mikra libereso. Se esas nia devo kompatar ca desfelica samideani, ed esperar, dezirar, ke lia stando maxim rapide plubonigesos, co ne signifikas ke ni povas aceptar li en nia rangi, en qui, cetere, lia prezenteso esus tre danjeroza por li. Altralatere lia prezenteso inter ni diminutus nia libereso, qua esas elemento di nia forco. Ma ni havas nek la yuro nek la povo intervenar en to quo eventas en altra landi. Me dicas to, ne por la guvernierii, ma por la individui.

Ma fakto, a qua me nultempe sate povas atraktar la atenco di omni, esas la granda neceseso di kunhelpo inter omna Idisti. Longa experienco donis a me la certeso, ke en ca domeno multo esas ankore facenda. Ma me ne intencas rivenar a ca questiono pri qua me skribis ja tante ofte. Se vera interhelpo existus, ni ne esus en la stando en qua ni trovesas nun.

Prof. J. J. V. E. Mathys, Belgia

YE LA KRUCO - VOYO

La Idisti stacas, ube multa altra personi stacas, ye la kruco-voyo. Qua stradon ni rezolvos selektar? En la tempo di krizo ni perdas omna nia kustumala suportili. Singlu stacas sole sen omna amari. Same quale batelo flotacas sur la vasta maro vers nekonocata lando.

Ni mustas afrontar la futuro kun kurajo, e marchar vers la skopo. Por deskovrar la voyo, ni mustas dependar de ni

ipsa, parpensas la situeso, lore prenar nia kurajo en amba manui ed avancar e vinkar.

Balde ni trovos ke la strado qua aparis tante vakua, esas plena de amiki, qui marchas kun ni a la sama skopo, ube la vento di libereso suflas sur nia kapi. **E. C. Haslam, Anglia**

NEUTRESO

Ni sempre emfazas, ke Ido esas la maxim bona mondo-linguo, pro ke ol esas absolute neutra. Do ni devas esar konsequenta: en omna nia mondolinguala relati praktikar absolute neutreso. Se ni en nia oficala organo demonstras nia privata opiniononi pri ca o ta politikala eventi, ni grave nocos nia movado. Ni esas samideani nur pri nia linguo Ido, ne troublez ta bela harmonio per deklarar nia simpatio od antipatio!

Hans Brismark, Suedia

NI HELPEZ HISPANIA

Ni ne povas restar neutra koram tal hororigiva eventi. Ni mustas agar por helpar la progreso. Pro ke, se ni restas neutra od indiferenta, ni plu o min balde havas la sama eventi en nia lando. Pro to ni mustas esar vigilanta.

“Quale la eventi afektas la movado?”

Kande exemple Germania parmanjis Austria, nia movado interdiktesis, pro to la progreso dil fashismo extreme afektas nia movado. Pro to ni mustas helpar segun nia posiblesi ta grupi, qui luktas por la progreso, exemple nia brava kamaradi en Hispania, per sendar manjaji, vesti ed altra bezonata kozi.

Doris V. Zhook, Anglia

KOM INDIVIDUI NI AGEZ

Progreso esas e restas la neutra organo dil Uniono. La neutreso di Progreso esos neutreso demokrata, to esas, ol admisas omna vidpunti qui esas demokrata, konforme a la spirito di nia tota movado. Ni ne bezonas aceptar la individuala

vidpunti di olua kontributanti, ma ni povas konsiderar oli. Kom movado organizita ni povas agar nulo, ma kom individui qui kompozos ta movado, ni povas utile laborar por mondo libera e senopresa.

La redaktero

LA UNESO DIL RASO HOMALA

Yen to quon la movado Idal devas agar ed ulo quon olu forsan povas agar: Ni solide rekomendez la Mondo-vido Homal e Humanal. Omn agado e vivo venas de vido; omn ago komun e kulturo naskas en la mondo-vido komun e la atmosfero mentala rezultant. Mondo-vido es nul nura kredajo opinionona; ol es konoco, koncio. Or, quon la Idisti, kom tala, koncias? Ni koncias la homala mento universal, konocas la uneso dil raso homal, praktikas la solidareso homaral. Ni devas do probar relatar kun, servir e plufortigar omna movadi e personi, qui simile koncias ed esforcas. Kelka elementin dil Mondo-vido Humanal me expreis en mea libro *European Europana: Libreto dekeduesma* (editerio The DANIEL CO., LTD., 40, Great Russell Street, London, W.C., preco un shilingo), e per ta libro me es probanta iniciar moyeno di propago per metodo quan me nun fervoroze rekomendas a nia movado. Forsan la movado oficale informus autori e redakteri internacion-mentala pri la avantaji di publikigar traktati o verketi omnaspeca en la linguo matral ed en Ido, en paragrafi paralel. Autori internacion-devota havas devo taspeca: ed, irge qua L. I. fine esos adoptit, la literaturo Ida sempre esos tote komprenebla, e bel. Es cadie la dio en qua Ido stacas kun la Mondo Humanal nun su-levant.

Alfred Hy. Haffenden, Anglia

LA PRINCIPO PERMANAS

Pri la principio di neutreso on ne diskutas, nur pri olua interpreto. Dum relative normala tempo la neutreso praktikesas tale, ke onu ne tushas irgo, quo povus krear senfina disputo.

Restar indiferenta, do neutra segun anciena interpreto, esus perfidigo di nia ideali. Esperanto stacas e sucesas nur kun rejimo qua respektas la individuala libereso. — Fore la iluziono ke la akordo en Muenchen salvis la paco. Fore la iluziono ke irga “modus vivendi” esos posibla plu longe inter du mondokoncepti, qui opozas su quale fairo ed aquo. Fore la iluziono ke per neutreso nia ideo trovos graco en totalitara stati. **“Esperanto”**, novembro, **Suisia**

VERS PLU FELICA FUTURO

La socio homala arivis a stadio, en qua la prezenta formi ruptesas pro ke oli ne plus suficas por satisfacar la bezoni dil socio. La nuna formi esas mortanta, e mortanta oli parturas la nova formi. La proceso prezenta esas la nego dil negado. La forci destruktiva kontenas en su la jermi di sua propra destrukto.

Se me parolas pri ica transformo, me pensas pri ulo tre konkreta: La transformo del kapitalista formo di produkto (qua karakterizesas per la principio di individuala profito), a la socialista formo di produkto (qua karakterizesas per la kolektiva posedo ed exploto dil moyeni dil produkto dal laboristaro. Ica transformo nun eventas e ni es la spektanti e sufranti di ta doloroza eveni.

La nova socio kreos nova formi, nova bezoni e nova idej, ol afektos nia tota vivo e mondokoncepto, ed en ol la idej dil progreso denove florifos e recevos nova stimuli, nekono-cata e ne pre-sentebila prezente, kande ni laboras e luktas sub la maxim adversa cirkonstanci. Ni ne abandonez la prezenta lukto, pro ke valoras laborar por plu felica futuro.

La forci dil progreso esas imense forta, ni esas e ni havas la povo, se ni nur koncieskas ol.

Ma ne suficas vartar por la nova, senklasa societo, ni mustas luktar por ol.

Erste en ta nova societo me vidas la posibleso por helpanta linguo.

H. McFrane

Venez a Suisia!

Da Franz Zimmermann, Suisia

Somero 1939 l'Idisti de omna landi renkontros en Suisia. La devizo esos: *laboro ed amuzo*. Anke la nericha homi povos juar la bela Suisia. La St. Gallenani sorgos por *chipa e bona* lojeyi e manjeyi. Segun deziro la kongresani povos lojar en hoteli o privata chambri, li povos manjar en restorerii, anke senalkohola o vejetarista, od en lia hoteli. Repasti (supo, karno, farinaji, legumi e salado) servesos ja po 1.25 Sfr. Dejuneti varios segun deziro de 0.60 Sfr. Chambri esos recevebla de 2 Sfr. po lito e nokto. Kom maxim bona novajo ni rekomendas *forfetala aranjury kun diversa hoteli po 40 Sfr.* La hoteli ofras lojo e nutrado po sep dii. Enklozita esos bela chambro, omnadie dejuno kompleta e du repasti ecelanta, la adporto dil bagaji al hotelo ed al staciono e la servo-suplemento. Do la gasto havos nula penado plusa. Tala forfetala aranjury ofresas anke da plu eleganta hoteli (60 til 90 Sfr. po sep dii). Voluntez egardar, ke anke nia maxim basa ofri koncernas tre rekomendinda hoteli. Anke existas albergi por la junaro.

Chipa vakancal bilieti

La Suisa fervoyi livros *regionala vakanco-bilieti* valida por ok dii po 13 Sfr. Ca regiono enkluzas la du kantoni Appenzell, de St. Gallen til la lago Bodano ed Rheineck en la valo dil Rheno (frontieral staciono di Suisia-Austria). La maxim basa urbeto an la lago, Rorschach, esas 400 metri super la maro, e la maxim alta punto, Schwaegalp (komenco dil moderna Saentis-pendulo-fervoyo) situesas 1360 m.s.m. Kad vu povas imaginar ca marveloza turistal posiblesi per tala bilieto? *Ok dii on povas vehar tra ca regiono segunvole.* Ti qui favoras la balnado, trovos multa okaziono en Rorschach. Ibe esas famoza plajo, moderna establisuro. La direktero ofras por la kongresani gratuita eniro. L'altri povos vizitar senjene irga loko en Appenzellia.

La krono dil turistal atraktaji esos veho adsur la maxim alta punto dil montaro: Saentis. Po 6 Sfr. la moderna, nova pendul-fervoyo adportos ni en dek minuti adsur la somito, 2504 metri super la maro. To es surprizanta evento. Imaginez la panoramo de tala monto! Mili, mili de altra somiti nivoza esos videbla, del montaro Bavariana, Tiroliana, Gri-zona, til l'Italiana e Franca Alpi. On vidas la Franca frontiero, la Germana Nigra Foresto, vasta parti di suda Germania ed Austria, ed naturale anke la Suisa peizaji.

Ni pregas omna nia samideani kun lia familiani ed amiki ja nun preparar suaparte la voyajo a Suisia. La kongreso divenez la fonto di nova entuziasmo e di nova forci propagiva. Lo povas realigesar per granda nombro de asistanti. Omna Idisto propagez ja nun che la sui e che l'amiki. En omna landi on formacez voyajo-grupi kun la devizo: Suisia 1939.

Ofical buletino kongresala

La landal Ido-federuri sustenez *adminime un delegito* per irga sumo posibla.

La ligo dil kongreso kun la vakanci a kongresal vakanceyo, permisos la spenso dil voyajo-kusti a Suisia. En Suisia ipsa la exterlandani juas rabato de 30-45 po cent che la fervoyi. Por la maxim multa exterlandani suficas nura pasporto por enirar Suisia, e por Franci, Luxemburgiani e Belgi suficos personala karto identesala.

Demandez Ido-prospekti pri la kongresala vakanceyo. Anuncez ja nun via veno. Propagez insiste. Omna korespondo koncernanta la preparo dil vakanceyo St. Gallen esas sendenda a FRANZ ZIMMERMANN, Moosbrueckstr. 3, St. Gallen. Eventuala subvencioni aceptesos dankoze dal Suisa Ido-kontoro St. Gallen, cheko postala IX 3269 St. Gallen.

En januaro aparos specala artoza prospekto, tote en Ido. Ol montros la belaji di esta Suisia kun St. Gallen ed Appenzell. Anke kongresal buletino editesos. Omna kongresal anunci aparos en ol.

De mondolinguala notolibreto

La linguala komitato dil Novialisti

Kin Novialisti apartenas a ta jurio (LJN), qua ne havas voto decidiva. Ol diskutas e rekomendas nova formi. Prof. Jespersen ipsa decidas pri ta rekomendi. Kelka del recenta rekomendi esas interesanta. Segun Novialiste, oktobro 1938, la nedefinita artiklo per *u, un, uni* rejektesis. Rekomendesas la nedefinita artiklo *un*. Ol rekomendas la formaco di adverbi de substantivi per la interpozo dil adjektival finalo *-al-*, tale obtenanta *fine, final, finalim* (ne finim). La adverbial finalo *-men* rejektesas. Ol rekomendas la aboliso dil absoluta superlativo per *-isi*, bonisi, belisim. *Tre*, quale en Ido, suficas. La afixo por multipliko restas *-opl*. Segun raporto pri propozi.

Pioniro di experimentado

Kun nia amiko Mauney, qua mortis en 1938 en Paris, mortis la chefa figuro di senplano experimentado interlinguala, quan ica bonkordia Provencano posibligis per la edito dil maxim kaosatra tribuno libera "Tolero-Interlanguages". Per ol il helpis klarigar la feldo interlinguala de omnaspeca fantaziaji. Lua skopo esis la experimentado praktikala sen egardo dil teorio, qua esas la spino dil interlinguala cienco.

Mondolinguala kongreso

Segun komunikilo 4 di IALA, on mencias la kunveno di Internaciona Linguo Kongreso tam balde kam la preliminar labori suficante avancis. Me audis kom provizora dato 1940, ma lo es ne ja certa.

La revizita kriterii di IALA ne chanjesis fundamentale. Eleminesis la komento al kriterii 1 e 2, la komento pri *c* e *k*. La kriterio 4 kontenas la sequanta defino di "regulareso":

Logikaleso trovas sua expreso en regulareso. Rasala linguo tendencas vers regulareso en sua traduko di nociona kategorii, ma admisas plu o min multa ecepti.

Sistematizo dil kriterii

Prof. Jespersen proponas en Novialiste, junio, ke la kriterii aranjesez quale la konvencionala gramatiki. Lu aspektas ke la kriterii justifikesos da IALA, dicante ke la libreto, expresuro dil oficiala opiniono di IALA, preferas la formi a posterioria (quale ni omni), ma ne dicas pro quo.

Segun mea opiniono esas apene expektebla, ke IALA justifikas solvuri generale acceptata kom le maxim bona. La procedo adoptita da IALA semblas a me la maxim saja.

La propozita sistematizo esas: Alfabeto, pronunco, ortografio, eufonio, adaptebleso a moderna mekanismi, selekto dil radiki, internaciona vorti, strukturo, gramatikala elementi, konjugo, ne-logikaji.

La financizo di senprofita organizuri

Nia lekteri memoros, ke eventis grava skismo en la Esperanto-movado. UEA duras laborar en Genève, IEL fondesis en 1936 e laboras en Rickmansworth proxim London. La revuo Esperanto publikigis en julio la bilanco di IEL por la du yari 1936 e 1937. La spensi e revenui esis:

1936	1937
spensi entota...11.141,62 Sfr.	spensi entota...44.172,21 Sfr.
revenui entota <u>13,56</u> „	revenui entota <u>31.952,73</u> „
perdo.....11.128,06 „	perdo12.219,48 „

Quankam la Esperanto-movado esas plu granda kam la nia, ol tamen pruvas, ke la administro di societato interlinguala kun equilibrita bilanco esas preske neposibla. La Ido-movado laboras sen debi; irgequon ni sucesos konstruktas, konstruktoses sur ferma fundamento sendeba, nam frue o tarde la akumulanta debi mustos ruinar omna laboro ed esforcis. Nia membri e mecenis havas la satisfacis savar, ke lia pagi e subvencionis ne uzesos por pagar la interesto po debi, ma nur por la duro dil laboro e la edito di nia revuo.

La mondolinguo e lua adversi

Hans Jakob, la direktanto dil provizora komitato di UEA,

publikigis artiklo por *uneso* en “Esperanto” de oktobro. Ek ol me citas: “La prospero dil Esperanto-movado dependas de la relativa tranquilesa politikala e de generala ekonomiala bonstado. Omna diminuto dil prospero expresas su quik en diminuto de interesto e konseque en diminuto de revenui.

Nia movado trovas su quaze en militala stando. Olua adversi esas la extera cirkonstanci, inter oli un del konsequaji la supreso dil movado en importanta landi e la interna febleso, manko di interesto che la publiko Esperantista, duopleso organizala ed altra.”

Pocziala komparo

Sioro Richardson sendas a me la sequanta informo:

Por literaturisti e poeti esas nun ofrita komparo inter Esperanto ed Ido, nam jus aparis plusafeye la kalendaro titulizita “Flowers gathered from the gardens of Authors”. Plu kam mil autori Angla esas citita sive en prozo sive en verso. Ed inter li aparas quar linei en Esperanto e tri en Ido. La tri linei di Ido esas de mea *Deliberado*, ma en la indexo li atribuesas ad autorino, nome Mrs. Gilbert H. Richardson, quan me nultempe renkontris. Ca kalendaro esas obtenebla sive bibliatra sive foliatra po 2/6 de Rev. M. H. Pimm, The Rectory, Sutton-on-Derwent, York.

Duopla nego en la linguo helpanta

La sekretario dil Occidental-akademio rekomendis la uzo dil duopla nego. En la Germana ed Angla lingui la duopla nego konsideresas vulgara e gramatikale nekorekta. En la Hispana linguo ol uzesas, exemple *¡No tema nada!*

La duopla nego es nelogikal ed introduktesis probable por emfazo. Esus interesanta konoceskar la motivi por olua uzo en Occidental.

La Franca ministro por eduko rekomendas la fakultativa doco di Esperanto per letro del 11. oktobro. La letro dal ministro direktesis ad omna profesional-mestierala skoli ed ad omna edukala autoritati.

hzj.

Mikra enciklopedio mondlingual

DA HANS CORNIOLEY (BERN)

Pasilogie, sistemo da Visme 1806, uzas la muziko kom mondolinguo.

Pasma, prof. H., prez. 1929-1930 Occidental-akademio.

Pazar, skr. 1908 Pasigraphie.

Peano, prof. dro Guisepe, Italiano, 1858-1932, red. 1903 Revista de mathematica, skr. 1904 Il latino quale lingua ausiliare internazionale, 1904 Vocabulario de latino internationale, prez. 1908-1932 Academia pro Interlingua, skr. 1909 Vocabulario commune ad linguas de Europa, red. 1909-1914 Academia pro Interlingua, skr. 1911 100 exemplo de Interlingua cum vocabulario Interlingua-italiano, 1913 Vocabulario de Interlingua, 100 exemplo de Interlingua cum vocabulario Interlingua-latino-italiano-francais-english-deutsch, 1915 Vocabulario commune ad latino-italiano-francais-english-deutsch, 1922 Historia de academia, 1925 Interlingua, historia, regulas, vocabulario, orthographia, lingua sine grammatica, 1927 Interlingua.

Peltier, Em., Franco, red. 1903-1908 Espero katolika.

Pereira Jose Ma Arteaga, skr. 1900 Alphabet phonetique des principales langues usuelles.

Perfektsprache, sistemo da Hartl 1909. isto transformazion essera forse possibile sine nimio succus, esti sempre et ubiqve essi grave, extremi grave, reducir libertates de un populo.

Perio, sistemo da Talundberg 1904.

Perlet, Jules, Suiso, skr. 1922 Ausfuehrliche grammatik der Esperantosprache.

Perrenoud, prof. dr. Win., Suiso, prez. 1938 Suis Esperantosocieto.

Pesch, Marcel, red. 1923 Defirs, skr. 1928 Cent grupi ek Idovorti ofte misuzata, 1929 Listo de 250 grupi ek Idovorti ofte misuzata, 1929 Kelka idei apta cesigar la nuna konflikto pri la akademio, red. 1929-1930 jurnalo internaciona, skr. 1930 Radikaro Ido-Ido.

Help-agado favore nia Hispana samideani

Triesma raporto da J. Kreis-Schneeberger

PLUSA DONACAJI RECEVITA

Suisa franki: Holmgren, dzlo 10,-, Dudzik 5,98, Roze 45, Roehnisch 3, Hofstetter 3, Kreis 25, Zimmermann 5.

Franca franki: Plassat 5, Papillon 40, Legier 5, Laurent e lua kamarado 30, Chassin 5, Outre Mer Illustre 50, Elise Rajaonarivelo 15, Zandry Augustin 25, Rakotoanony 5, Pelaka Philippe 5.

Angla shilling: Zhook 7, Burleigh 10, Spillane 34/9, Reeve 20, Gower 30, Sweetlove 20, Elderkin 15, Left Book Club Idogroup 10, Haffenden 20, Haslam 21, ..b 3/3, London Idoklubo 10, Brighten 4.

Lemmer 50 Luxbg. fr., Wegman 2 Ned. fl.

Entote recevesis til nun 716,62 Suisa franki.

Po ta pekunio ni povis sendar til nun ok kesti (20—25 kg singla) e 23 paketi de nutrivi a Barcelona, Madrid ed altra Hispana loki, entote plura cent kilogrami de primklasa nutrivi. Ulte to dzlo Spillane sendigis direte tri paketi de nutrivi a Barcelona.

Regretinde la milito duras, la famino en ica vintro es kruelega e nia kaso es komplete vakua, tale ke ni ne povas durar la helpo til nun efikiva e vere bonveninta. Kun maxim kordiala danko pro la tilnuna donaci me certigas omna samideani, ke singla centimo qua ankore venos, povus transformesar en plura grammi de farino tante necesa por la hungranta filii di nia samideani en Hispania.

7. januaro 1939

J. Kreis-Schneeberger

En septembro 1938 mortis la famoza pioniro Ferdinand Schrey, evanta 80 yari. Schrey introduktis la stenografo e la skribmashino en Germania. Il fondis skolo por tipskribo e stenografo e kreis la ekspresuro *stenotipisto*, nun generale uzita. En lua evo lu ganis e retenis intereso por Ido ed esis por plura yari honoruma prezidero dil Germana Ido-federuro.

*Oficala Informi***La periodo di stabileso**

La Periodo di Stableso, qua komencis ye la 1. januaro 1934 per decido dil akademio (Progreso XI, 6), finis ye la 31. decembro 1938. La oficala raporto pri la labori dil akademio dum ica periodo publikigesas en Progreso.

La akademio diskutos omna konsiderinda propozi linguala submisita ad ol dum ica periodo conforme a paragrafo 22, e komunikos la motivizita decido dil akademio en olua oficala organo.

1. januaro 1939

G. H. Richardson, *prezidanto*

Financi**Sustenanta kaso**

Suisa franki: Fellmann 5,-, Fischer 10,-, Bæckstroem 55,85, Holmgren 6,-, de Boer 40,-, Kostezer 10,-, Wegman 9,50, Alksnis 5,-, Auzinsh 5,-, Buklovskis 5,-, Cabels 5,-, Chalon 7,-, Freimanis 5,-, Guillaume 7,-, Grauds 5,-, Gruzis 5,-, Hiltebrand 10,-, Houillon 6,-, Klavinsh 5,-, Kress 5,-, Ledaunieks 5,-, Orlovskis 5,-, Petersons 5,-, Roze Janis 30,-, Roze Leopolds 5,-, Roze Teodors 5,-, Rubenis 5,-, Rulikovs 5,-, Timmermann 5,-.

Angla pekunio: Auerbach £1, O'Regan 13/-, Harding 6/6, Elderkin 11/6, Richardson £1.2.6.

Kun kordiala danko,

la kasero *H. Cornioley*

Garantianta kaso

Auerbach £1.

La administro di Progreso

Progreso dissendesos future de London por pluse diminitar olua kusto. Me deziras expresar nia danko ad olua administrinto, sioro E. Thomsen, pro lua senfatiga e konciencoza labero por Progreso. Sioro Thomsen restos membro dil komitato.

vua societo propagas

konstante e bezonas por ta propago efikiva e moderna imprimuri.

ni imprimas

en multa lingui ed en Ido sen augmentata kusti. Ni livras omna societala imprimuri—libreti e revui, propago-folli e postkarti edc. e ni exekutas kun sama sorgo omna vua privata bezoni.

se vua bezoni

esas tote specala, ni volente submisos specimene di apta tipo-speci e skisuro.

Ido-centre, 3, Sparelease Hill, Loughton, Essex, Anglia

La oficala komunikaji dil Uniono aparos reguloze en la imprimita

MONATALA LETRO

la internaciona Ido-Buletino dil organizita Idistaro.

1.50

Sfr. yare

Abonez ol direte del editerio o del kasero dil Uniono!

Landala agenti di Progreso :

- Anglia** M. Spillane, 3, Spareleaze Hill, *Loughton, Essex.*
- Australia** V. J. Costigan, 3, Mackenzie Street, *North Sydney, N.S.W.*
- Belgia**..... V. Goux, 254 Av. Deschanel, *Bruxelles 3.*
- Brazia**..... Fausto Tenfuss, Caixa postal 197 Carca, *E. S. Paolo.*
- Chekoslovakia**... Karel Neumeister, *Praha-VI, 59.*
- Dania**..... E. Thomsen, Sjællandsgade 57, *Fredericia.*
- Francia** C. Papillon, 52, rue Petit, *Paris 19e.*
- Hispania** Joaquin Ferreres, 26, de Enero, 38 2º 4 a, *Barcelona-Hostafranchs.*
- Hungaria** Dr. A. Vigh, Sz. Imre ter. 8, *Pestujhely.*
- Latvia**..... V. Rulikovs p. k. 1106, *Riga.*
- Luxemburgia** ... H. Meier-Heucke, 100, d'Ehlerange, *Esch-s-Alzette.*
- Madagaskar**..... Rajaonarivelo J. Harrivel, Anjohy-Antsa-habe *Tananarive.*
- Nederlando** P. Wegman, Deurningerstraat 153, *Enschede.*
- Nova Zelando**... Charles W. Good, Per Armstrong & Coy., Ltd., Commerce St. *Whakatane.*
- Polonia**..... Leonardo Weber, Kopernika 20, *Lwow.*
- Suedia** Svenska Ido-Forbundet, Post Box 59, *Hoting.*
- Suisia**..... Suisa Ido-Kontoro, O. Kostezer, post-fako, *St. Gallen 8.*
- U.S.A.**..... K. S. Guthrie, 20, Irving Place, *New York City.*
- U.S.S.R.**..... M. Shaparenko. ul Uricki N. 101, kv. 6, *Kiev (Ukrainia).*
Mikael Gorin, Postkesto 921, *Moskva.*

PROGRESO

Abono di Progreso 4,— SFr.

Membri abonanta, kolektiva od individuala 3,—
Suisa franki o la dekopla afrankuro di letro ad exterlando,
sustenanta membri 6,— SFr.

Pagi direktesez a la centrala kasero dil Uniono, *Hans Cornioley*, Schulweg 2, BERN, Suisia. Postchekokonto Bern III 4784.

Editata dal Uniono, 3, Spareleaze Hill, Loughton, Essex, imprimita dal Ido-centre

